Келісілді

Торайғыров университеті филология және журналистика кафедрасының меңгерушісі ______________ Н.К.Жусип

______________________20___ ж.

Университеттің Ғылыми кеңесінің отырысында бекітілді

20__ ж. ______ № ____ хаттамасы

Ғылыми кеңестің төрағасы ______________ Ж.О.Жилбаев

8D01710 Қазақ тілі мен әдебиеті (ғылыми және педагогикалық бағыт) мамандығының элективті пәндер каталогі

Күндізгі оқыту түрі, түскен жылы 2023-24 ж.

Білім беру траекториясы - Тіл білімі//Әдебиеттану

№	Пән коды	Оқу пәндерінің атауы	ECTS кредитінің саны	Білім беру траекториясы	Қысқаша сипаттамасы: мақсаты мен мазмұны	Пререквизиттер	Постреквизиттер	Оқыту нәтижелері (білімі,ептіліктері, дағдылары, құзыреттері)
					Базалық пәндер/Таңдау компоненті			
1	MjDT	Мәтін және дискурс теориясы	3	Тіл білімі//Әдебиеттану	Пәннің мазмұны: Мәтін теориясының қалыптасуы; құрылымдық зерттелуі; зерттеу әдістері: онтологиялық тұрғыдағы мәтін болмысы, орны; лингвистикалық: мәтіннің тілдік шоғырлануы; психологиялық: мәтінді қабылдау; прагматика лық: автордың өмірлік болмысқа мазмұнға көзқарасы; Мәтін лингвистикасындағы бағыттар. Дискурс теориясы дискурсология деп те аталатыны; тілді адамтану негізінде қарастырудан туындағаны; мәтін мен дискурстың тең болмайтыны; Дискурс сөйлесу арқылы берілетін ойдың әлеуметтік астарына талдау беретін ұғым екені; тіл ғылымы, философия, әлеуметтану, психология, т.б. саланың зерттеу нысаны болатыны қарастырылады. Пәннің мақсаты: мәтіннің теориялық, құрылымдық, қатысымдық аспектілерін оқыту.	Жалпы синтаксис, Когнитивтік лингвистика	Академиялық жазу, Ғылыми зерттеу негіздері	– Қазіргі білім беру жүйесінде тіл-әдебиет бағыты жағынан қоғамның технологиялық, әлеуметтік мәдени дамуына академиялық, кәсіби көмек бере білуі; – Тіл ғылымы мен әдебиеттану бағыты негізінде басқа ғылым салаларының ұлттық ғылыми тілдік дамуын жетілдіру үшін ғылыми әдістер ұсына білуі – Өз саласы бойынша зерттеулік дағдылар мен зерттеу әдістерін меңгеріп, білім беруде, оқытуда, зерттеулік тәжірибеде қолдана алуы– Кез келген жағдайда өзінің кәсіби құзіреттілігін,толыққанды ғылым иесі екенін, тілдік тұлға қалыптастырушы шеберлігін таныта алуы.
	MjSA	Мәтінтану және сөз аясы	3	Тіл білімі//Әдебиеттану	Мәтінтану – кез келген мәтінді оқу және оны түсіндіру, содан кейін жариялау мақсатында оны сыни тексеру пәні болып табылатын филологиялық пән. Мәтінтану зерттеудің салыстырмалы, тарихи-әдеби, әдебиеттанушылық және кітаптану әдістеріне негізделе отырып, мәтінді оқыту қағидаларын, әдістемесі мен тәсілдерін түсіндіреді. Курс мақсаты – білім алушылардың мәтіндік талдау дағдыларын меңгеруі. Курс міндеті – үйренген тәсілдерді өз бетінше қолдана алуы. "Орфография мен пунктуация", "Мәтінді нақтылау", Атрибут", "Шығармалық мәтіннің орналасу реті" тақырыптары мәселелерін түсініп қабылдауға бағыттау. Контекст мәселесін, оның сөзді түсінудегі қызметін, дербес сөз бен мәтін ішіндегі сөз мәні туралы түсінікті, контекстік мағына мен мазмұнды түсіндіру			
2	KKAU	Қазақстандағы қазіргі әдеби үрдіс	4	Тіл білімі//Әдебиеттану	Пәннің мазмұны: Қазіргі әдебиеттану бағыты мен ағымдары; жаңа бағыттардың пайда болуы; алғы шарттары. Әдебиеттегі ғасыр тоғысынан туындаған әдеби өзгерістер. Әдеби тілдік қолданыстар, көркемдік қолданыс ерекшеліктері. Әдебиет теориясындағы тың тұжырымдар.Әдебиеттану ғылымында әдебиеттің басты қызметі. Қазіргі әдебиеттану ғылымындағы герменевтикалық, құрылымдық,семиотикалық зерттеу тәсілдері. Әдебиеттану ғылымындағы структуралистік тәсілдің ерекшелігі.Структуралистік поэтиканың негізгі ұстанымы. Прозалық шығармалар талдаудағы фоника, метрикалардың орны – шығарма фабуласы мен сюжеті; уақыт пен кеңістік. Әдебиеттану ғылымындағы герменевтикалық тәсіл. Герменевтика – мәтінді игеру теориясы мен мағынаны түйсіну ғылымы. Әдеби герменевтика. Әдебиеттанудағы жаңа ұстанымдар мен қағидалар. Пәннің мақсаты: қазіргі қазақ әдебиетінің жанрлық-стильдік, идеялық, көркемдік, тақырыптық ерекшеліктеріне, болмыс-бітіміне талдау жасау, қазақ әдебиетінің даму үрдісін зерделеу.	Қазақ әдебиетінің тарихы, Қазақ сынының тарихы, Әдебиет тарихын дәуірлеудің теориялық негіздері, Әдебиет теориясы, Әдебиеттанудың өзекті мәселелері	Ғылыми-зерттеу жұмысы, Қазіргі қазақ әдебиетінің поэтикасы	– Басқа ғылым саласы бойынша ақпаратты игеріп, оларды тіл білімі мен әдебиеттануда қолданып, қол жеткізген білімдері мен ғылыми жетістіктерін көпшілікке, әріптестері мен ғылыми ортаға танытып жеткізе алуы; - Қазіргі білім беру жүйесінде тіл-әдебиет бағыты жағынан қоғамның технологиялық, әлеуметтік мәдени дамуына академиялық, кәсіби көмек бере білуі; – Тіл ғылымы мен әдебиеттану бағыты негізінде басқа ғылым салаларының ұлттық ғылыми тілдік дамуын жетілдіру үшін ғылыми әдістер ұсына білуі – Өз саласы бойынша зерттеулік дағдылар мен зерттеу әдістерін меңгеріп, білім беруде, оқытуда, зерттеулік тәжірибеде қолдана алуы– Кез келген жағдайда өзінің кәсіби құзіреттілігін,толыққанды ғылым иесі екенін, тілдік тұлға қалыптастырушы шеберлігін таныта алуы.
	KAB	Қазіргі әдебиеттану бағыты	4	Тіл білімі//Әдебиеттану	Пәннің мазмұны: Қазіргі әдебиеттану бағыты мен ағымдары; жаңа бағыттардың пайда болуы; алғы шарттары. Әдебиеттегі ғасыр тоғысынан туындаған әдеби өзгерістер. Әдеби тілдік қолданыстар, көркемдік қолданыс ерекшеліктері. Әдебиет теориясындағы тың тұжырымдар.Әдебиеттану ғылымында әдебиеттің басты қызметі. Қазіргі әдебиеттану ғылымындағы герменевтикалық, құрылымдық,семиотикалық зерттеу тәсілдері. Әдебиеттану ғылымындағы структуралистік тәсілдің ерекшелігі.Структуралистік поэтиканың негізгі ұстанымы. Прозалық шығармалар талдаудағы фоника, метрикалардың орны – шығарма фабуласы мен сюжеті; уақыт пен кеңістік. Әдебиеттану ғылымындағы герменевтикалық тәсіл. Герменевтика – мәтінді игеру теориясы мен мағынаны түйсіну ғылымы. Әдеби герменевтика. Әдебиеттанудағы жаңа ұстанымдар мен қағидалар. Пәннің мақсаты: қазіргі қазақ әдебиетінің жанрлық-стильдік, идеялық, көркемдік, тақырыптық ерекшеліктеріне, болмыс-бітіміне талдау жасау, қазақ әдебиетінің даму үрдісін зерделеу.			
3	PP	Педагогикалық практика	10	Тіл білімі//Әдебиеттану	Білім алушылармен жұмыс істеуде өзара байланысқа түсудің негіздері мен әдістерін білу;педагогтік әдеби, мәдени байланыстың кәсіби қызметтегі маңызын түсіну; педагогтік қызметке қабілеттің болуы.	Өндірістік-педагогикалық практика	Ғылыми-зерттеу практикасы	– Басқа ғылым саласы бойынша ақпаратты игеріп, оларды тіл білімі мен әдебиеттануда қолданып, қол жеткізген білімдері мен ғылыми жетістіктерін көпшілікке, әріптестері мен ғылыми ортаға танытып жеткізе алуы; – Қазіргі білім беру жүйесінде тіл-әдебиет бағыты жағынан қоғамның технологиялық, әлеуметтік мәдени дамуына академиялық, кәсіби көмек бере білуі; – Тіл ғылымы мен әдебиеттану бағыты негізінде басқа ғылым салаларының ұлттық ғылыми тілдік дамуын жетілдіру үшін ғылыми әдістер ұсына білуі – Өз саласы бойынша зерттеулік дағдылар мен зерттеу әдістерін меңгеріп, білім беруде, оқытуда, зерттеулік тәжірибеде қолдана алуы
					Кәсіптік пәндер. Таңдау бойынша компонент			
1	KTBST	Қазақ тіл білімінің семантика теориясы	5	Тіл білімі//Әдебиеттану	"Қазақ тіл білімінің семантика теориясы" пәні жоғары мектеп докторанттарына сөз, оның мағынасы: лексикалық және грамматикалық мағынасы; денотаттық, сигнификаттық, эмоциялық мағына, парадигмалық және синтагмалық мағына; тіл элементтері арасындағы жүйелік қатынастар жайында жүйелі білім беріп, оның келелі мәселелерімен таныстыратын курс болып саналады. Пәннің мақсаты - сауатты жазу мен дұрыс сөйлеу заңдылықтарының негізінде докторанттарға семантика теориясы жайлы жалпы түсінікке, сөздердің дыбысталуы, лексикалық және грамматикалық мағынасы, лексикалық мағынаның құрылымы, денотаттық, сигнификаттық, эмоциялық мағына, парадигмалық және синтагмалық мағына, тіл элементтері арасындағы жүйелік қатынастар туралы теориялық тұрғыдан жүйелі білім беру.	Ғылыми зерттеу әдістері	Ғылыми-зерттеу жұмысы	– Қазақ тіл білімі мен әдебиеттану ғылымдарының ішкі салалық ілімдерін игеріп, білім беру жүйесінде, қоғамдық талқылауда, кәсіби қызметте, ғылыми зерттеу жүргізуде қолдана алуы - Тіл білімі мен әдебиеттану ғылымы бойынша маңызды тұжырымды ұғынып, талдауда, ойлап, шешім шығаруда ғылыми бейімділігінің (қабілетін) көрсете алуы. – Қазақстандағы тіл мен әдеби бағыттың даму заңдылықтарын, қолданыстық ерекшеліктерін, ғылыми негіздерін саралап, өз тарапынан ғылыми жобалау жасап, тұжырым бере білуі – Тіл білімі мен әдебиеттану бағытында зерттеу жұмысын жүргізуде зерттеу әдіснамасын жүйелі түсінгенін көрсетуі; – Тіл білімі мен әдебиеттану бағыты бойынша ғылым саласын дамытуға арналған түпнұсқа ғылыми зерттеу нәтижесін ұлттық, халықаралық деңгейде жариялап, ғылыми айналымға енгізе алуы; – Тіл білімі мен әдебиеттану бағыты бойынша заман талабына қарай туындаған өзекті мәселелерді талқылап, талдап, өз ұстанымдарын көрсете алуы – Кәсіби бағытта ұйымдастыру жұмысын жүргізуде, басқару шешімін беруде тың әрі күрделі ғылыми тұжырымдарды сыни талдап, ой қорытып, жинақтап, бағалай алуы– Басқа ғылым саласы бойынша ақпаратты игеріп, оларды тіл білімі мен әдебиеттануда қолданып, қол жеткізген білімдері мен ғылыми жетістіктерін көпшілікке, әріптестері мен ғылыми ортаға танытып жеткізе алуы;
	KMT	Көркем мәтін теориясы	5	Тіл білімі//Әдебиеттану	Пәндік курстың мазмұны: Тіл мазмұны. Мағына ілімі. Мағына ілімі туралы негізделген тұжырымдар. Тілдік бірліктердің мағыналық құрылымы мағыналық қызметтің құрылымдық сипаттан жаңа талдамалық, танымдық зерттеуге түсу; Мағына, мазмұн, ұғым байланысы. Сөз мағынасы мен мазмұн. Аталым теориясы туралы. Әрекет, мазмұн, атау. Сөз мағынасы мен сөз аясы. Семантикалық ұшбұрыш; тілдік таңба теориясы. Макромағыналар Денотат пен референт түсінігі. Сигнификаттық, релациялық мағына. Метафоралы, фразеологиялық мағына. Сөз семантикасындағы макрожүйе. Сөздің ішкі құрылымы мен құрылымдық мағынасы. Грамматикалық мағынаның берілу жолдары. Пәннің мақсаты - сауатты жазу мен дұрыс сөйлеу заңдылықтарының негізінде докторанттарға семантика теориясы жайлы жалпы түсінікке, сөздердің дыбысталуы, лексикалық және грамматикалық мағынасы, лексикалық мағынаның құрылымы, денотаттық, сигнификаттық, эмоциялық мағына, парадигмалық және синтагмалық мағына, тіл элементтері арасындағы жүйелік қатынастар туралы теориялық тұрғыдан жүйелі білім беру.			
	AT	Ахметтану	3	Тіл білімі//Әдебиеттану	Пәннің мазмұны: Ахмет және қазіргі қазақ әдебиетінің рухани байланысын ғылыми негізде пайымдау. Қазіргі ахметтанушы ғалымдардың ақын шығармаларын зерттеу, жинақтау, жариялау, насихаттау турасындағы жұмыстарынан хабардар ету. «Ахметтану» курсын оқу арқылы білім алушылар дәстүрлі пәндік сабақтардан тыс А. Байтұрсынұлының әдебиеттану мен тілтаным бағытындағы зерттеулік тұжырымдарымен танысып, әдебиет ғылымы мен тіл ғылымындағы бастапқы ғылыми негіздердің А. Байтұрсынұлынан бастау алатындығын біліп, меңгереді. Пәннің мақсаты: «Ахметтану» ілімін әдебиеттану бағытында да, тіл ғылымы бағытында да жетік білгізу.	Қазақ тіл білімінің негіздері; Жалпы тіл білімі; Тіл тарихы; Қазақ әдебиеті ғылымы мен бағыттары, салалары, Қазақ әдебиеті тарихы.	«Тіл философиясы», «Тіл ғылымы бағыттары»; мамандыққа қатысты зерттеулік еңбектер мен докторлық диссертациялар.	– Қазақ тіл білімі мен әдебиеттану ғылымдарының ішкі салалық ілімдерін игеріп, білім беру жүйесінде, қоғамдық талқылауда, кәсіби қызметте, ғылыми зерттеу жүргізуде қолдана алуы - Тіл білімі мен әдебиеттану ғылымы бойынша маңызды тұжырымды ұғынып, талдауда, ойлап, шешім шығаруда ғылыми бейімділігінің (қабілетін) көрсете алуы. – Қазақстандағы тіл мен әдеби бағыттың даму заңдылықтарын, қолданыстық ерекшеліктерін, ғылыми негіздерін саралап, өз тарапынан ғылыми жобалау жасап,

	KTZhP	Қазақ тілінің жалпы курсы	3	Тіл білімі//Әдебиеттану	Қазақ тілінің жалпы курс мақсаты - тіл біліміндегі осы заманғы ғылыми концепциялар мен жетістіктер туралы мәлімет беру. Қазақ тілінің құрылымы мен теориялық мазмұнын терең меңгерту; мемлекеттік тілді оқытудың жаңа әдіс-тәсілдері мен техникалық жетістіктерін іс - жүзінде пайдалана білуге үйрету; ағымдағы әдеби үдерістің жай-күйінен жаңа мәліметтер беру және қалыптастыру;			тұжырым бере білуі – Тіл білімі мен әдебиеттану бағытында зерттеу жұмысын жүргізуде зерттеу әдіснамасын жүйелі түсінгенін көрсетуі; – Тіл білімі мен әдебиеттану бағыты бойынша ғылым саласын дамытуға арналған түпнұсқа ғылыми зерттеу нәтижесін ұлттық, халықаралық деңгейде жариялап, ғылыми айналымға енгізе алуы; – Тіл білімі мен әдебиеттану бағыты бойынша заман талабына қарай туындаған өзекті мәселелерді талқылап, талдап, өз ұстанымдарын көрсете алуы
3	ZP	Зерттеу практикасы	10	Тіл білімі//Әдебиеттану	Зерттеу жүргізудің мақсат-міндетін қоя білу, тақырыптың өзектілігін танып, мәнін ашу. Зерттеудің әдісі мен әдіснамасын игеру. Зерттеу нысанын таңдай білу, дереккөздерді жинақтауды үйрену. Зерттеу материалын іріктей білу, талдау мен жинақтау; диссертациялық зерттеу тақырыбына қатысты мәлімет негізін жинақтай білу.	Педагогикалық практика	Ғылыми тағылымдама	– Тіл білімі мен әдебиеттану бағытында зерттеу жұмысын жүргізуде зерттеу әдіснамасын жүйелі түсінгенін көрсетуі; – Тіл білімі мен әдебиеттану бағыты бойынша ғылым саласын дамытуға арналған түпнұсқа ғылыми зерттеу нәтижесін ұлттық, халықаралық деңгейде жариялап, ғылыми айналымға енгізе алуы; – Тіл білімі мен әдебиеттану бағыты бойынша заман талабына қарай туындаған өзекті мәселелерді талқылап, талдап, өз ұстанымдарын көрсете алуы – Кәсіби бағытта ұйымдастыру жұмысын жүргізуде, басқару шешімін беруде тың әрі күрделі ғылыми тұжырымдарды сыни талдап, ой қорытып, жинақтап, бағалай алуы – Қазіргі білім беру жүйесінде тіл-әдебиет бағыты жағынан қоғамның технологиялық, әлеуметтік мәдени дамуына академиялық, кәсіби көмек бере білуі– Тіл ғылымы мен әдебиеттану бағыты негізінде басқа ғылым салаларының ұлттық ғылыми тілдік дамуын

2023 ж. 15.06 № 7 хаттама, университеттің оқу-әдістемелік кеңесінің отырысында мақұлданды.

Университеттің ОӘК төрағасы ____________ Андрющенко О.К.

Академиялық мәселелер жөніндегі департамент директоры ____________ Жакиенова А.А.

ОӘБ бастығы ____________ Ахметова Л.Н.

Мансап орталығының басшысы ____________ Байтанаева М.А.

Гуманитарлық ғылымдар жоғары мектебінің деканы ____________ Каримова А.Е.

Қазақ тілі мен әдебиеті БББ басшысы ____________ Оразханова М.И.